

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของคณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

Factors Affecting the Implementation of Internal Educational Quality
Assurance in the Faculty of Management Sciences, Princess of Naradhiwas
University

มุฮัมมัดรอซาลี บือราเฮง^{1*}

Muhammadrosalee Bueraheng^{1*}

(Received: November 12, 2025; Revised: December 19, 2025; Accepted: January 12, 2026)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ และ 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ทำการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากประชากรเป้าหมาย บุคลากรที่ปฏิบัติงานในคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ จำนวน 45 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบวิธีการนำตัวแปรนำเข้าทั้งหมดพร้อมกัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านบุคลากร ด้านที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านผู้บริหารและนโยบาย ด้านการบริหารจัดการ ด้านทรัพยากรและสิ่งสนับสนุน และด้านวัฒนธรรมองค์กร ส่วนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ตามแนวคิดการบริหารแบบวงจรคุณภาพ PDCA ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน และด้านการตรวจสอบประเมินผล ด้านที่อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการดำเนินงานตามแผน และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ และปัจจัยด้านบุคลากร ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ได้ร้อยละ

¹คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

¹Faculty of Management Science, Princess of Naradhiwas University

*Corresponding author. E-mail: Lee_501.pnu@Hotmail.com

73.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านทรัพยากรและสิ่งสนับสนุน ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร ปัจจัยด้านผู้บริหารและนโยบาย ไม่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

คำสำคัญ: การประกันคุณภาพการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน วงจรคุณภาพ

Abstract

This research article aims to (1) examine the implementation of internal educational quality assurance in the Faculty of Management Sciences, Princess of Naradhiwas University, and (2) investigate the factors affecting the implementation of internal educational quality assurance in the Faculty of Management Sciences, Princess of Naradhiwas University. Data were collected using a questionnaire from the target population of 45 personnel working in the Faculty of Management Sciences, Princess of Naradhiwas University. The data were analyzed using mean, standard deviation, and multiple regression analysis employing the enter method, in which all variables were entered into the model simultaneously.

The findings revealed that (1) overall, the factors related to the implementation of internal educational quality assurance were at a high level. When disaggregated by dimension, the personnel dimension recorded the highest mean score, while the dimensions of administrators and policy, management, resources and support, and organizational culture were also rated at a high level. With regard to the implementation of internal educational quality assurance based on the PDCA (Plan–Do–Check–Act) quality cycle, the overall level was high. When examined by dimension, the highest mean scores were found for planning and monitoring and evaluation, while implementation according to the plan and the use of evaluation results for improvement were also rated at a high level. The findings further indicated that (2) management and personnel factors significantly affected the implementation of internal educational quality assurance in the Faculty of Management Sciences, Princess of Naradhiwas University, jointly accounting for 73.80% of the variance at the 0.05 level of statistical significance. In contrast, resources and support, organizational culture, and administrators and policy factors did not have a significant effect on the implementation of internal educational quality assurance.

Keywords: Quality assurance, Factors affecting implementation, PDCA cycle

บทนำ

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้การประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2562) การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถาบันอุดมศึกษาโดยทั่วไปอาศัยแนวคิดเชิงระบบที่เชื่อมโยงระหว่างการวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบ และการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตามวงจรคุณภาพ PDCA (Plan-Do-Check-Act) ซึ่งเป็นแนวคิดที่ช่วยในการบริหารจัดการ ความเป็นระบบและนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพอย่างยั่งยืน (ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย [ทปอ.], 2567) การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในให้บรรลุผลสำเร็จ จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายด้านที่สนับสนุนและเอื้อต่อการขับเคลื่อนระบบ โดยเฉพาะปัจจัยเชิงองค์การที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมของบุคลากร ปัจจัยด้านผู้บริหารและนโยบายมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทาง เป้าหมาย และการสนับสนุนเชิงนโยบายให้การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารที่ให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพจะสามารถสร้างความตระหนักรู้และผลักดันให้บุคลากรทุกระดับมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างจริงจัง (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการสะท้อนถึงกระบวนการวางแผน การดำเนินงาน การติดตามตรวจสอบ และการนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงพัฒนา ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารตามวงจรคุณภาพ PDCA การบริหารจัดการที่มีระบบและชัดเจนจะช่วยให้การประกันคุณภาพการศึกษาภายในไม่เป็นเพียงภาระงานเอกสาร แต่เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (ทปอ., 2567; Samuel & Farrer, 2025) ปัจจัยด้านบุคลากรเป็นองค์ประกอบสำคัญของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน เนื่องจากบุคลากรเป็นผู้ปฏิบัติงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการ หากบุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่เอื้อต่อการประกันคุณภาพ จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (คณะวิทยาการจัดการ, 2566) ปัจจัยด้านทรัพยากรและสิ่งสนับสนุน เช่น งบประมาณ ระบบสารสนเทศ และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานเป็นองค์ประกอบที่ช่วยเสริมให้การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่น และสอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาที่มีการปรับเปลี่ยนอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กรเป็นปัจจัยเชิงนามธรรมที่สะท้อนถึงค่านิยม ความเชื่อ และรูปแบบการทำงานร่วมกันของบุคลากร วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จะเอื้อต่อการหลอมรวมการ

ประกันคุณภาพการศึกษาภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานตามปกติขององค์กร (ทปอ., 2567) ผลของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามแนวคิดการบริหารแบบวงจรคุณภาพ PDCA สะท้อนผ่านการวางแผนที่มีความชัดเจน การดำเนินงานตามแผน การตรวจสอบผลการดำเนินงาน และการนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นตัวชี้วัดความเข้มแข็งของระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2562)

จากการทบทวนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ พบว่าแม้จะมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและมีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในอยู่ในระดับที่น่าพอใจ แต่บุคลากรจำนวนหนึ่งยังคงมีความคิดเห็นว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นภาระงานเพิ่มเติม และยังประสบปัญหาในการดำเนินงานในบางขั้นตอน (คณะวิทยาการจัดการ, 2566) นอกจากนี้ งานศึกษาที่ผ่านมาในบริบทของสถาบันอุดมศึกษามักมุ่งศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาในภาพรวม หรือพิจารณาเฉพาะบางปัจจัย ขณะที่การศึกษาที่บูรณาการปัจจัยด้านผู้บริหารและนโยบาย การบริหารจัดการ บุคลากร ทรัพยากรและสิ่งสนับสนุน และวัฒนธรรมองค์กร และเชื่อมโยงกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามวงจรคุณภาพ PDCA ในระดับคณะ ยังมีอยู่อย่างจำกัด โดยเฉพาะในบริบทของมหาวิทยาลัยในพื้นที่ชายแดนใต้ ซึ่งมีความแตกต่างด้านสังคม วัฒนธรรม และทรัพยากร (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาอย่างเป็นระบบถึงบทบาทของปัจจัยดังกล่าวต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานและเป้าหมายที่กำหนดไว้ ความสำเร็จของการดำเนินงานดังกล่าวมิได้เกิดจาก

กระบวนการประกันคุณภาพเพียงอย่างเดียว หากแต่ต้องอาศัยปัจจัยสนับสนุนหลายด้านที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการองค์กร การใช้ทรัพยากร และการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับ การทำความเข้าใจปัจจัยเหล่านี้จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถวางแผนและดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ปัจจัยด้านผู้บริหารและนโยบาย

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน เนื่องจากเป็นผู้กำหนดทิศทาง นโยบาย และแผนการดำเนินงานขององค์กร ผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถ และมีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการ จะสามารถนำพาสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ (Greenberg & Baron, 2003) ในขณะเดียวกัน นโยบายถือเป็นแนวทางหรือกรอบการปฏิบัติที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร นโยบายที่มีความชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และมีความต่อเนื่อง จะช่วยให้การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งองค์กร ในขณะเดียวกัน นโยบายถือเป็นแนวทางหรือกรอบการปฏิบัติที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร นโยบายที่มีความชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และมีความต่อเนื่อง จะช่วยให้การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งองค์กร (วิโรจน์ สารรัตน์, 2560; Knezevich, 1984)

ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการเป็นกระบวนการดำเนินงานของหน่วยงานที่มุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน โดยอาศัยบุคลากรและทรัพยากรต่าง ๆ เป็นกลไกในการขับเคลื่อน การบริหารจัดการที่มีระบบ มีการวางแผน การติดตาม และการประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรม จะช่วยให้การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา [องค์การมหาชน], 2567; ทิพวรรณ อ่วมทอง, 2564; อนุพงศ์ ไชยบุตร, 2564)

ปัจจัยด้านบุคลากร

บุคลากรเป็นองค์ประกอบหลักของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน เนื่องจากเป็นผู้ปฏิบัติงานจริงในทุกขั้นตอน บุคลากรที่มีความรู้ ทักษะ ความสามารถ มีความรับผิดชอบ และมีความเต็มใจในการปฏิบัติงาน รวมถึงยอมรับในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร จะช่วยให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Milton, 1992; Kast & Rosenzweig, 1985)

ปัจจัยด้านทรัพยากรและสิ่งสนับสนุน

ทรัพยากรและสิ่งสนับสนุน ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ งบประมาณ และระบบสนับสนุนต่าง ๆ รวมถึงความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรเหล่านั้นให้เกิดประโยชน์สูงสุด การมีทรัพยากรที่เพียงพอ

และเหมาะสมจะช่วยให้การดำเนินงานตามภารกิจขององค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (แม่ชีวรินทร์ พองลาที และเบญญาภา เพิ่มบุญ, 2564; Greenwood, 1965)

ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร

วัฒนธรรมองค์กรเป็นแบบแผนการประพฤติปฏิบัติ ค่านิยม ความเชื่อ และความเข้าใจที่สมาชิกในองค์กรมีร่วมกัน ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ร่วมภายในองค์กร วัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วม และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จะช่วยสนับสนุนให้การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานตามปกติขององค์กร (ชนัญญา คำพิระ, 2566; สุธาดา เจริญจะบก, 2565)

แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามวงจร PDCA

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้สถาบันการศึกษาสามารถพัฒนามาตรฐานและคุณภาพการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การประกันคุณภาพการศึกษาไม่ได้เป็นเพียงการดำเนินงานตามกฎระเบียบหรือมาตรฐานที่กำหนดเท่านั้น แต่ยังเป็นกลไกที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง วงจรคุณภาพ PDCA หรือวงจรเดมมิง เป็นแนวคิดการบริหารคุณภาพที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย โดยเป็นกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งช่วยให้การดำเนินงานเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยกระดับคุณภาพขององค์กร (Walton, 2004)

การวางแผน (Plan)

การวางแผนเป็นขั้นตอนพื้นฐานและสำคัญที่สุดของวงจร PDCA เนื่องจากการกำหนดทิศทางเป้าหมาย และวิธีการดำเนินงาน หากแผนมีความชัดเจนและเหมาะสม จะช่วยลดความผิดพลาดในขั้นตอนอื่น ๆ และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (อิโตชิ คูเมะ, 2554; วิฑูรย์ สิมะโชคดี, 2545)

การปฏิบัติตามแผน (Do)

การปฏิบัติตามแผนเป็นการนำแผนไปสู่การปฏิบัติจริง โดยต้องมีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร การฝึกอบรม การสื่อสาร และการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ (Walton, 2004; อิโตชิ คูเมะ, 2554)

การตรวจสอบ (Check)

การตรวจสอบเป็นขั้นตอนของการเปรียบเทียบผลลัพธ์กับเป้าหมายที่กำหนด เพื่อประเมินว่าการดำเนินงานบรรลุผลตามแผนหรือไม่ รวมถึงการวิเคราะห์สาเหตุของความสำเร็จหรือความล้มเหลว เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงในขั้นตอนถัดไป (Walton, 2004)

การปรับปรุงแก้ไข (Act)

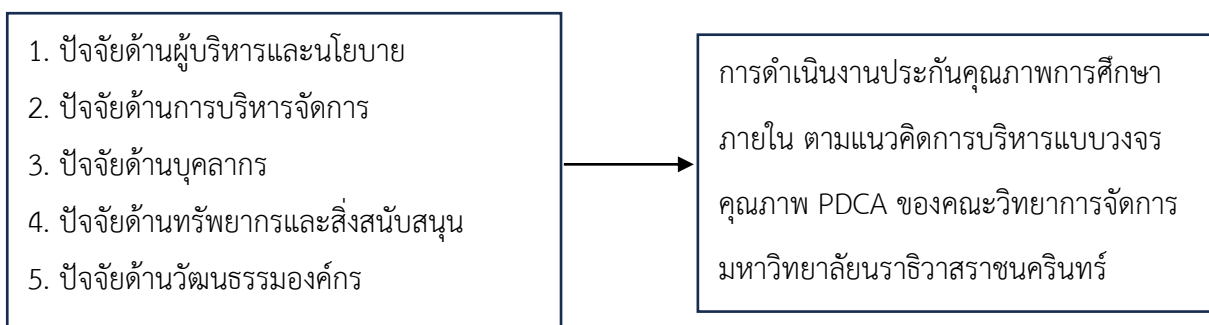
การปรับปรุงแก้ไขเป็นการนำผลจากการตรวจสอบมาพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการดำเนินงาน โดยมุ่งแก้ไขที่สาเหตุของปัญหาอย่างแท้จริง เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน และนำไปสู่การเริ่มต้นวงจรคุณภาพในรอบใหม่ (Walton, 2004; ฮิตติชิ คูเมะ, 2554; วิฑูรย์ สิมะโชคดี, 2545)

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นกระบวนการบริหารเชิงระบบที่ดำเนินงานอย่างต่อเนื่องตามวงจรคุณภาพ PDCA ซึ่งความสำเร็จของการดำเนินงานดังกล่าวเป็นผลจากการบูรณาการปัจจัยเชิงองค์การหลายด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหารและนโยบาย ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านทรัพยากรและสิ่งสนับสนุน และปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบและส่งเสริมให้การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในเกิดประสิทธิภาพและความยั่งยืน ภายใต้บริบทของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวราชนครินทร์ ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้เป็นพื้นฐานในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเหล่านี้กับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามวงจรคุณภาพ PDCA

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยด้านผู้บริหารและนโยบาย ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านทรัพยากรและสิ่งสนับสนุน และปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวราชนครินทร์

วิธีการวิจัย

ประชากรเป้าหมาย

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย นราธิวาสราชนครินทร์ ปี พ.ศ.2567 จำนวน 45 คน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรเป้าหมายจำแนกตามหน่วยงาน

หลักสูตร	ประชากร
หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ	6
หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อธุรกิจ	6
หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการตลาดดิจิทัล	6
หลักสูตรบัญชีบัณฑิต	6
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต	6
หลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน	2
สายสนับสนุนสำนักงานคณะวิทยาการจัดการ	13
รวม	45

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี ได้แก่ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) พัฒนามาจากงานวิจัยของชุดิมา ทาสุนิรินทร์ และคณะ (2564) ประกอบด้วย แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน จำนวน 24 ข้อ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านผู้บริหารและนโยบาย จำนวน 5 ข้อ 2) ด้านการบริหารจัดการ จำนวน 5 ข้อ 3) ด้านบุคลากร จำนวน 5 ข้อ 4) ด้านทรัพยากรและสิ่งสนับสนุน จำนวน 4 ข้อ และ 5) ด้านวัฒนธรรมองค์กร จำนวน 5 ข้อ และแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ตามแนวคิดการบริหารแบบวงจรคุณภาพ PDCA จำนวน 20 ข้อ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan) จำนวน 6 ข้อ 2) ด้านการดำเนินงานตามแผน (Do) จำนวน 7 ข้อ 3) ด้านการตรวจสอบประเมินผล (Check) จำนวน 3 ข้อ 4) ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง (Action) จำนวน 4 ข้อ

เทคนิคที่ใช้ในการวัดในครั้งนี้เลือกเทคนิคการวัดเจตคติของ Likert (1932) ที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จากมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

และกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยในการวัดระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 -5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 -4.50 หมายถึง ระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51 -3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51 -2.50 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 -1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ (1) การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ผ่านการคำนวณค่า IOC โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไปและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ทั้งนี้แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.65 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้ ($IOC \geq 0.50$) (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2558) จึงนำเครื่องมือไปทดลองใช้ และ (2) การทดสอบความเชื่อมั่นกับกลุ่มทดลอง 30 คน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1990) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 อยู่ในระดับสูงมาก (เกณฑ์ ≥ 0.70)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการประสานงานและขออนุญาตตามระเบียบของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรของคณะ
2. ดำเนินการแจกแบบสอบถามแก่บุคลากรคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ด้วยตนเอง โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
3. ตรวจสอบความครบถ้วนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยคำนึงถึงจริยธรรมการวิจัย โดยแจ้งให้ผู้ตอบแบบสอบถามทราบว่าการเข้าร่วมการวิจัยเป็นไปโดยความสมัครใจ สามารถปฏิเสธหรือยุติการตอบแบบสอบถามได้ทุกเมื่อ ข้อมูลที่ได้รับจะถูกเก็บรักษาเป็นความลับ และนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมโดยไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ตามแนวคิดการบริหารแบบวงจรคุณภาพ PDCA ของ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวราชนครินทร์ จำนวน 5 ด้าน และ 4 ด้านตามลำดับ นำเสนอในรูปแบบตาราง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวราชนครินทร์ โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) แบบวิธีการนำตัวแปรเข้าทั้งหมดพร้อมกัน (Enter multiple regression analysis) โดยมีการตรวจสอบปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) จากค่า Tolerance และ VIF (Variance Inflation Factor) ของตัวแปรต้น ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้บริหารและนโยบาย ด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ด้านทรัพยากรและสิ่งสนับสนุน และ ด้านวัฒนธรรมองค์กร โดยพิจารณาตามเกณฑ์ของ Hair et al. (2010) ที่กำหนดให้ไว้ว่าค่าของ Tolerance ต้องมีค่ามากกว่า 0.10 และค่า VIF ต้องมีค่าที่ไม่เข้าใกล้หรือเกิน 10 ได้ผลการวิเคราะห์โดยแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วมหรือภาวะเส้นตรงพหุ (Multicollinearity)

ปัจจัยการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	Collinearity Statistics	
	Tolerance	VIF
ด้านผู้บริหารและนโยบาย	.544	1.839
ด้านการบริหารจัดการ	.417	2.396
ด้านบุคลากร	.595	1.680
ด้านทรัพยากรและสิ่งสนับสนุน	.319	3.131
ด้านวัฒนธรรมองค์กร	.580	1.725

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

ปัจจัยการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	μ	σ	ระดับ
1. ด้านผู้บริหารและนโยบาย	4.43	0.62	มาก
2. ด้านการบริหารจัดการ	4.46	0.49	มาก
3. ด้านบุคลากร	4.56	0.47	มากที่สุด
4. ด้านทรัพยากรและสิ่งสนับสนุน	4.46	0.61	มาก
5. ด้านวัฒนธรรมองค์กร	4.41	0.60	มาก
ภาพรวมปัจจัยที่ส่งต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	4.46	0.43	มาก

จากตารางที่ 3 ปัจจัยการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.43$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านบุคลากร ($\mu = 4.56$, $\sigma = 0.47$) ส่วนด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านทรัพยากรและสิ่งสนับสนุน ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.61$) ด้านการบริหารจัดการ ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.49$) ด้านผู้บริหารและนโยบาย ($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.62$) และด้านวัฒนธรรมองค์กร ($\mu = 4.41$, $\sigma = 0.60$) ตามลำดับ

2. การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ตามแนวคิดการบริหารแบบวงจรคุณภาพ PDCA ของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ตามแนวคิดการบริหารแบบวงจรคุณภาพ PDCA ของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ตามแนวคิดการบริหารแบบวงจรคุณภาพ PDCA	μ	σ	ระดับ
1. ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan)	4.51	0.55	มากที่สุด
2. ด้านการดำเนินงานตามแผน (Do)	4.47	0.51	มาก
3. ด้านการตรวจสอบประเมินผล (Check)	4.53	0.50	มากที่สุด
4. ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง (Action)	4.47	0.51	มาก
ภาพรวมการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ตามแนวคิดการบริหารแบบวงจรคุณภาพ PDCA	4.49	0.47	มาก

จากตารางที่ 4 การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ตามแนวคิดการบริหารแบบวงจรคุณภาพ PDCA คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.49$, $\sigma = 0.47$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการตรวจสอบประเมินผล (Check) ($\mu = 4.53$, $\sigma = 0.50$) ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan) ($\mu = 4.51$, $\sigma = 0.55$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการดำเนินงานตามแผน (Do) และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง (Action) ($\mu = 4.47$, $\sigma = 0.51$)

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

ตัวพยากรณ์	B	S.E.	Beta	t	Slg
ด้านการบริหารจัดการ	0.515	0.122	0.536	4.219*	0.000
ด้านบุคลากร	0.253	0.107	0.252	2.372*	0.023

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวราชนครินทร์ (ต่อ)

ตัวพยากรณ์	B	S.E.	Beta	t	Slg
ด้านทรัพยากรและสิ่งสนับสนุน	0.155	0.113	0.200	1.377	0.176
ด้านวัฒนธรรมองค์กร	0.145	0.085	0.184	1.709	0.095
ด้านผู้บริหารและนโยบาย	-0.116	0.085	-0.151	-1.360	0.182
ค่าคงที่	0.227	0.461		0.492	0.626

$R^2=0.738$,SE.=0.257 ,F=21.93 สำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05*

จากตารางที่ 5 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวราชนครินทร์ ด้วยวิธีการนำตัวแปรเข้าทั้งหมดพร้อมกัน (Enter multiple regression analysis) พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ (X_2) และปัจจัยด้านบุคลากร (X_3) ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวราชนครินทร์ ได้ร้อยละ 73.80 และสามารถเขียนสมการในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$Y = 0.227 + 0.515 (\text{ด้านการบริหารจัดการ } X_2) + 0.253 (\text{ด้านบุคลากร } X_3)$$

และเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังต่อไปนี้

$$Y = 0.536 (\text{ด้านการบริหารจัดการ } X_2) + 0.252 (\text{ด้านบุคลากร } X_3)$$

โดยด้านการบริหารจัดการ (X_2) ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวราชนครินทร์ (ค่าสัมประสิทธิ์ = 0.536) และด้านบุคลากร (X_3) (ค่าสัมประสิทธิ์ = 0.252) และปัจจัยทั้ง 2 ด้านสามารถทำนายการส่งผลกระทบต่อความสำเร็จการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ได้ร้อยละ 73.80 ($R^2 = 0.738$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 การศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน จากการวิเคราะห์พบว่า คณะวิทยาการจัดการมีความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งสามารถอธิบายได้จากหลายมิติ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ พบว่าบุคลากรมีบทบาทโดดเด่นที่สุดในการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพ ทั้งในแง่ของความเชี่ยวชาญ ทักษะการปฏิบัติงาน และจิตสำนึกในการทำงานร่วมกัน ส่วนองค์ประกอบอื่น ได้แก่ การบริหารจัดการ ภาวะผู้นำและนโยบาย ทรัพยากรสนับสนุน รวมถึงวัฒนธรรมองค์กร แม้จะมีระดับที่เหมาะสมแต่ยังมีช่องว่างในการพัฒนา

ให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับแนวโน้มที่ปรากฏในบริบทสถาบันการศึกษาไทย โดยงานวิจัยของศิริวรรณ จันทับ และคณะ (2566) เบญจรัตน์ กลั่นเชตรกิจ และคณะ (2567) ณัฐพล เนื่องชมภู และคณะ (2564) ต่างชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของปัจจัยบุคลากรและปัจจัยสนับสนุนอื่น ๆ ในระดับใกล้เคียงกัน

การวิเคราะห์ตามวงจร PDCA การประเมินกระบวนการทำงานตามหลักวงจรคุณภาพ PDCA เผยให้เห็นภาพที่น่าสนใจ คณะมีจุดแข็งอย่างชัดเจนในด้านการวางแผน (Plan) และการตรวจสอบประเมินผล (Check) ซึ่งบ่งชี้ว่าองค์กรมีวินัยในการกำหนดเป้าหมายและติดตามผลอย่างเป็นระบบ อย่างไรก็ตาม ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน (Do) และการปรับปรุงจากผลการประเมิน (Action) ยังมีพื้นที่ในการพัฒนา ข้อค้นพบนี้สะท้อนถึงลักษณะเฉพาะของการบริหารจัดการในสถาบันอุดมศึกษาไทยที่มักเน้นหนักไปที่การจัดทำเอกสาร และการรายงานผล มากกว่าการนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงงานจริง แนวโน้มนี้สอดคล้องกับข้อมูลจากการศึกษาของวรชยา แสนชูปา และคณะ (2568) ที่ชี้ให้เห็นรูปแบบการดำเนินงานในลักษณะเดียวกัน การพัฒนาต่อไปจึงควรเน้นที่การสร้างกลไกเชื่อมโยงระหว่างการประเมินกับการปรับปรุงให้เกิดขึ้นจริงในทางปฏิบัติ

การอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงาน

ปัจจัยหลักที่มีนัยสำคัญ

การวิเคราะห์เชิงสถิติชี้ชัดว่า การบริหารจัดการเป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรกที่ขับเคลื่อนความสำเร็จของระบบประกันคุณภาพ ซึ่งครอบคลุมถึงความชัดเจนของโครงสร้างการทำงาน การกำหนดบทบาทหน้าที่ กลไกการประสานงาน และระบบการติดตามงาน เมื่อองค์กรมีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ การดำเนินงานประกันคุณภาพจะเป็นไปอย่างราบรื่นและต่อเนื่อง นอกจากนี้ บุคลากรยังคงเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อการทำงาน เนื่องจากบุคลากรเป็นผู้ปฏิบัติงานหลักในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การจัดเก็บข้อมูล การจัดทำเอกสาร การรายงานผล ไปจนถึงการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณภาพต่าง ๆ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานของมูฮัมหมัดฟาเดล ยาลาแวน และคณะ (2568) และวีระพงศ์ สิริพิชญกรณ์ และกนกกร ศิริสุข (2568) ที่เน้นย้ำความสำคัญของทั้งสองปัจจัยนี้

ปัจจัยที่ไม่มีความสำคัญทางสถิติ

น่าสนใจว่าทรัพยากรและสิ่งสนับสนุน วัฒนธรรมองค์กร และภาวะผู้นำกับนโยบาย แม้จะมีการดำเนินงานในระดับดี แต่กลับไม่ส่งผลเชิงสถิติต่อความสำเร็จของระบบประกันคุณภาพ สาเหตุที่เป็นไปได้มีหลายประการ ได้แก่ ประการแรก ปัจจัยเหล่านี้อาจเป็นเงื่อนไขพื้นฐานที่มีอยู่อย่างสม่ำเสมอในทุกหน่วยงาน ภายในคณะ จึงไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างที่วัดได้เมื่อเทียบกับปัจจัยอื่น และประการที่สอง เมื่อปัจจัยการบริหารจัดการและบุคลากรมีอิทธิพลโดดเด่น ปัจจัยอื่น ๆ จึงถูกบดบังในเชิงสถิติ แม้ว่าในความเป็นจริงปัจจัยเหล่านี้อาจมีบทบาทสนับสนุนทางอ้อมก็ตาม

สรุปผลการวิจัย

ปัจจัยการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สะท้อนความพร้อมขององค์กรในการสนับสนุนและขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพ โดยด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงบทบาทสำคัญในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบต่อกระบวนการต่าง ๆ ส่วนปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ทรัพยากรและสิ่งสนับสนุน ผู้บริหารและนโยบาย รวมถึงวัฒนธรรมองค์กร ล้วนทำหน้าที่เป็นฐานรากสนับสนุนให้การทำงานดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง

เมื่อพิจารณาตามแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA พบว่าทุกขั้นตอนได้รับการนำไปใช้อย่างเป็นระบบ โดยขั้นวางแผน (Plan) และตรวจสอบประเมินผล (Check) มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ขณะที่ขั้นดำเนินการ (Do) และปรับปรุง (Action) ยังมีพื้นที่เสริมสร้างความเข้มแข็งเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

จากผลการวิจัยพบข้อค้นพบที่สำคัญว่า แม้ปัจจัยทั้ง 5 ด้านจะได้รับการประเมินในระดับสูง แต่เมื่อวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ Enter กลับพบว่า มีเพียงปัจจัยด้านการบริหารจัดการและด้านบุคลากรเท่านั้น ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยทั้ง 2 ปัจจัยสามารถร่วมกันทำนายความสำเร็จได้ร้อยละ 73.80 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและการพัฒนาศักยภาพบุคลากรเป็นปัจจัยหลักที่ขับเคลื่อนความสำเร็จของระบบประกันคุณภาพการศึกษา ในขณะที่ปัจจัยด้านอื่น ๆ แม้จะมีความสำคัญ แต่ไม่ได้แสดงอิทธิพลโดยตรงต่อผลลัพธ์ของการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ด้านการบริหารจัดการ เนื่องจากด้านการบริหารจัดการมีอิทธิพลสูงสุดต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ดังนั้นผู้บริหารระดับสูงควรสื่อสารให้ข้อมูลและขั้นตอนการดำเนินงานที่ครอบคลุมและชัดเจนเพื่อขับเคลื่อนสู่เป้าหมายที่กำหนด จัดสรรงบประมาณและสนับสนุนกิจกรรมประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเพียงพอและเหมาะสม นำข้อมูล สถิติ ทรัพยากร และสภาพแวดล้อมภายในมาใช้ในการบริหารงานอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

2. ด้านการพัฒนาบุคลากร เนื่องจากด้านบุคลากรมีอิทธิพลรองลงมา ดังนั้นจึงควรเสริมสร้างศักยภาพและทักษะการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและความร่วมมือระหว่างบุคลากรในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา จัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และเรียนรู้ร่วมกันระหว่างบุคลากร

3. การปรับปรุงตามแนวคิดวงจร PDCA การวางแผน (Plan) คงไว้ซึ่งจุดแข็งในการวางแผนที่มีอยู่แล้ว และขยายผลการปฏิบัติที่ดีไปสู่ด้านอื่น ๆ การดำเนินงาน (Do) ปรับปรุงการใช้ข้อมูลจากการดำเนินงานเพื่อ

การประเมินและการกำหนดเกณฑ์การประเมินให้ชัดเจน การตรวจสอบ (Check) คงไว้ซึ่งจุดแข็งเช่นเดียวกัน และเสริมสร้างกระบวนการติดตามและประเมินผลให้คงความเป็นระบบที่ดี การปรับปรุง (Action) พัฒนากระบวนการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และในการติดตามประเมินผล ควรมีการกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนสำหรับการพัฒนาในแต่ละด้าน จัดทำแผนการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ตลอดจนสร้างกลไกการรายงานผลที่มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปสู่การปรับปรุงได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การขยายขอบเขตการศึกษา โดยการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในระหว่างคณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย เพื่อให้เห็นความแตกต่างของบริบทและปัจจัยสำคัญของแต่ละคณะ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อระดับความสำเร็จของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
2. การพัฒนาระเบียบวิธีวิจัย โดยการใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและลึกซึ้งมากขึ้น

รายการอ้างอิง

- คณะวิทยาการจัดการ. (2566). รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับคณะ ปีการศึกษา 2561-2565. มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์.
- ณัฐฎา คำพิระ. (2566). ปัจจัยวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 [การค้นคว้าอิสระปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยนเรศวร. <https://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/6199/3/ChanatdaKhampeera.pdf>
- ชุดิมา ทาสุนทร, จักรกฤษณ์ โปณะทอง และจตุพล ยงศร. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน. วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 4(3), 999-1012. <http://ir-ithesis.swu.ac.th/dspace/handle/123456789/1311>
- ณัฐพล เนื่องชมภู, สิริกวิมล คุรุฑทองพันธุ์ และพรจิต อรัณยทานนท์. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในวิทยาลัยทองสุข. วารสารพุทธมัตถ์ ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม, 6(1), 119-130. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/bdm/article/view/247245/167466>

- ทิพวรรณ อ่วมทอง. (2564). แนวทางการส่งเสริมการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี]. <https://repository.rmutt.ac.th/dspace/bitstream/123456789/3938/1/RMUTT-170503.pdf>
- ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย. (2567). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา CUPT QA. <https://www.cupt.net/about-us/>
- เบญจรัตน์ กลั่นเขตรกิจ, เยาวเรศ รักดีจิตร และทินกร ชอัมพงษ์. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1. วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีภาคตะวันออกแห่งสุวรรณภูมิ, 3(2), 94-114. <https://doi.org/10.60027/iarj.2024.274009>
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. (2562, 1 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 136, ตอนที่ 57 ก, หน้า 119-125.
- มุฮัมหมัดฟาเดล ยาลาแฉ, จิราวรรณ ราชแก้ว, ชูชัยบ๊ะห์ มะอูเซ็ง และณรงค์ศักดิ์ รอบคอบ. (2568). ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 3. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 12(20), 105-116. <https://doi.org/10.14456/pnuhuso.2025.20>
- แม่ชีวรินทร์ พองลาที และเบญญาภา เพิ่มบุญ. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของมหาวิทยาลัยในพระสังฆราชูปถัมภ์ (รายงานวิจัย). มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- วรรษยา แสนชูปา, สุภัทรศักดิ์ คำสามารถ และวิเชียร อินทรสมพันธ์. (2568). การบริหารตามวงจรคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในด้านกระบวนการ และการจัดการสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้. วารสารพุทธพัฒนศาสตร์ศึกษา, 3(9), 70-89. <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/djbid/article/view/3748/4046>
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2560). โรงเรียน: การบริหารสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้. ทิพย์วิสุทธิ.
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี. (2545). คุณภาพ คือ การบูรณาการ. สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).

- วีระพงศ์ สิริพัชฌุกรณ์ และกนกอร ศิริสุข. (2568). ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 10(1), 311-323. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/mcjou/article/view/285649/10-1-26>
- ศิริวรรณ จันทับ, ทินกร ชอัมพงษ์ และเยาวเรศ ภัคติจิ. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์. *วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์*, 6(2), 194-207. <https://doi.org/10.2774.EDU2023.2.260651>
- ศิริชัย พงษ์วิชัย. (2558). *การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์: เน้นสำหรับงานวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 25). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2567). *คู่มือกรอบแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2567-2571 ฉบับสถานศึกษาและผู้ประเมินภายนอก*. สมศ.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570)*. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุธาดา เจริญจะบก. (2565). *วัฒนธรรมองค์กรและปัจจัยแวดล้อมที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานและการสร้างทักษะที่จำเป็นในการทำงานของเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมยุทธการทหารบก เขตพื้นที่กรุงเทพฯ* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/4529/1/631220067.pdf>
- อนุพงศ์ ไชยบุตร. (2564). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร]. https://gsmis.snru.ac.th/e-thesis/file_att1/2021120162421229143_fulltext.pdf
- อีโตชิ คูเมะ. (2554). *Management by quality (MBQ)*. (ปรีชา ลีลานุกรม, ผู้แปล). สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). Harper & Row.
- Greenberg, J., & Baron, R. A. (2003). *Behavior in organizations* (8th ed.). Prentice Hall.
- Greenwood, W.T. (1965). *Management and Organizational Behavior : An Interdisciplinary Approach*. Shouth Westen Publishing

- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis: A global perspective* (7th ed.). Pearson Prentice Hall.
- Kast, F.E., & Rosenzweight, J. (1985). *Organization and Contingency Approach* (4th ed.). McGraw-Hill.
- Knezevich, S. J. (1984). *Administration of Public Education* (4th ed.). Harper & Row.
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology*, 140, 5-55.
- Milton, C.R. (1992). *Human Behavior in Organization* (2nd ed.). Prentice-hall Inc.
- Samuel, S., & Farrer, H. (2025). Integrating the PDCA Cycle for Continuous Improvement and Academic Quality Enhancement in Higher Education. *Journal of Comparative and International Higher Education*, 17(2), 115–124. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1473081.pdf>
- Walton, M. (2004). *The Deming management method*. Putnam.